



DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Advokatene Stokkeland, Sørensen og Skjefrås DA
Postboks 264
4379 EGRSUND

Deres ref

Vår ref
16/1920-

Dato
29.09.2016

Svåheia vindkraftverk - Eigersund kommune - klage på godkjenning av MTA-plan

1. BAKGRUNN

Ved Olje- og energidepartementets klagevedtak av 12. februar 2013 fikk Dalane Vind AS (Dalane) konsesjon til bygging og drift av Svåheia vindkraftverk i Eigersund. Konsesjonen omfattet et vindkraftverk på inntil 24 MW installert effekt. Konsesjonen ble gitt med vilkår om godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA). NVE godkjente detaljplan 23. september 2014 og MTA 5. januar 2015.

I etterkant har Dalane søkt om å endre installert effekt til 25,2 MW samt om godkjenning av revidert detaljplan og MTA der ny turbinutforming mv. fremgår. NVE ga konsesjon til effektøkningen 5. juli 2016 og godkjente revidert MTA 6. juli 2016.

2. KLAGER

Advokatene Stokkeland, Sørensen og Skjefrås har på vegne av naboer i Mong og Lædre (klager), påklaget godkjenningen av revidert MTA. Etter en vurdering av klageanførselene vurderte NVE klagen også til å omfatte vedtaket om økt installert effekt.

3. DEPARTEMENTETS MERKNADER

3.1 Generelt om turbinstørrelse mv.

Klager har anført at det er godkjent mye større turbiner enn det som lå til grunn i konsesjons-søknaden, og at dette er dramatiske endringer for omgivelsene.

Konsesjon til vindkraftverk gis i dag normalt til et avgrenset planområde og til en maksimal installert effekt. Konsesjonsvedtakene kan omfatte forutsetninger om turbinplasseringer, størrelse mv., men i hovedregelen blir turbinstørrelse og plassering fastsatt i detaljplanleggingen. Fordi utredningene gjerne er basert på en eller flere skisser over turbinpunkter og – typer, setter NVE vilkår om at dersom endringer av tiltaket medfører vesentlig endrede virkninger enn det som fremgår av konsekvensutredningen, skal dette vurderes i detaljplanen.

Departementet skal bemerke at konsesjonssøknaden omhandlet inntil 8 turbiner på inntil 3 MW. De fleste beregninger er også utført med turbiner på inntil 3 MW. Det som nå er aktuelt er å benytte 7 turbiner på inntil 3,6 MW. Det er blant annet lagt fram nye støy- og skyggekastberegninger i MTA-planen.

Departementet finner det klart at de godkjente turbinstørrelsene ligger innenfor de rammene konsesjonsvedtaket oppstiller. Når det gjelder de konkrete anførselene om virkningene av større turbiner vurderes disse nedenfor.

3.2 Støy

Klager viser til at en rekke naboer er bekymret for støyplager. Klager peker på at nærmeste bolighus er mindre enn 600 meter fra nærmeste turbintårn, og viser til at flere land nå har innført minsteavstander mellom turbiner og boliger som er større enn dette. Klager stiller spørsmål ved om departementets tilleggsvilkår om støy er oppfylt ved godkjenningen. Klager viser til erfaringer fra Lista vindkraftverk og TØIs undersøkelser der, og peker på at NVE har satt i gang et FOU-prosjekt om støy fra vindturbiner. Klager mener det er uforsvarlig og i strid med føre var-prinsippet å godkjenne MTA-planen før det er klart hva som vil komme ut av dette prosjektet når støyestimatene balanserer på grensen av de anbefalte støygrensene. Klager etterlyser også en rekke data, slik som kildestøy, oktavdata, driftsmodus mv., og mener det er umulig å etterprøve støyberegningene når ikke alle data er kjent.

Som NVE også redegjør for, så forholder energimyndighetene til forurensningsmyndighetenes retningslinjer for støy i vurderingen av hva som er et akseptabelt støynivå fra vindturbiner. Retningslinjene ble sist revidert i 2012. I tillegg holder myndighetene seg oppdaterte på relevant forskning mv. Støy fra vindturbiner har fått økt oppmerksomhet den senere tid, og i dag konsekvensutredes støy i alle vindkraftsaker og det settes vilkår for å begrense ulemper med støy.

Når det gjelder oppfyllelse av departementets tilleggsvilkår, viser departementet til NVEs redegjørelse i klageoversendelsen der det fremgår at vilkåret omfatter metoder for beregning av støy, ikke krav om to utredere.

Når det gjelder innsyn i data lagt til grunn i støyberegningene viser departementet til punkt 3.5 under. Angående bruken av slike data finner departementet at systemet ikke kan være slik at den enkelte nabo til et vindkraftverk skal måtte gå inn for å sjekke bakgrunnsdataene som er lagt til grunn i utredningene, for å være sikker på de resultatene som legges til grunn. Departementet finner det åpenbart at "risikoen" for at beregningene ikke stemmer må ligge

hos tiltakshaver. Fordi det er såpass mange bygninger som ligger i støyintervallet L_{den} 40-45 dB, det vil si rett under grensen i støyretningslinjene, finner departementet at godkjenningen av MTA må gjøres med vilkår om oppfølgende støyundersøkelser. Departementet setter derfor følgende vilkår for godkjenningen:

Det skal gjøres etterundersøkelser ved de mest utsatte bygningene for å avdekke om faktisk støynivå ved drift av vindkraftverket ikke overstiger verdiene langt til grunn i støyberegningene. Dersom det påvises vesentlige avvik oppad, skal det iverksettes tiltak for å bringe støyen ned til de verdiene som er lagt til grunn for godkjenning av MTA-plan.

Nærmere oppfølging av vilkåret gjøres av NVE.

Med dette tilleggsvilkåret finner departementet at hensynet til støy er tilstrekkelig ivaretatt ved godkjenning av MTA.

3.3 Skyggekast

Klager viser til at MTA er godkjent med forutsetning om at det legges fram et forslag til tiltak for bygninger som ligger over grenseverdiene for skyggekast, som skal godkjennes av NVE før byggestart, og anfører at NVE ikke har anledning til å godkjenne MTA før alle tiltak er i tråd med konsesjonen. Klager ber også om å bli gjort kjent med hvilke tiltak som vil bli iverksatt, før revidert MTA eventuelt måtte bli godkjent.

I konsesjonsvedtaket fra 2011 oppsummerte NVE som følger når det gjelder skyggekast:

I tillegg til driftsbygningene på Svåheia kan etter NVEs vurdering fem bygg påføres skyggekast over 10 timer pr år. Samlet skyggekastbelastning vil etter NVEs vurdering medføre små ulemper for de berørte byggene.

I OEDs klagevedtak vises det til NVEs vurdering og uttales følgende:

Verken refleksblink eller skyggekast medfører etter departementets vurdering virkninger som kan være avgjørende for vurdering av prosjektet etter energiloven.

Departementet konstaterer at endring av turbinstørrelse er beregnet til å gi en beskjeden økning i skyggekast for enkelte bygninger. NVE har som følge av dette satt som vilkår for godkjenningen av MTA, at konsesjonær skal utarbeide forslag til tiltak knyttet til bygninger som ligger over NVEs anbefalte grenseverdi for skyggekast, som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. Tiltakene og formålet med dem er ikke nærmere spesifisert i NVEs godkjenning, men i NVEs klageoversendelse heter det at "dette kan dreie seg om systemer som stenger ned enkeltturbiner, når de registreres skyggekast over en viss mengde på bygg i uheldige perioder i døgnet". Departementet legger til grunn at vilkåret skal forstås slik at NVE i godkjenningen mener at de skisserte verdiene for skyggekast er for høye og at derfor må reduseres.

Departementet er enig i at det er litt uheldig at godkjenningen av MTA ikke omfatter nødvendige tiltak for å bringe skyggekastverdiene ned til et akseptabelt nivå, da dette er typiske forhold som bør være omfattet av MTA-planen. Vilåret om utarbeidelse av en tiltaksplan innebærer at det må fattes et nytt enkeltvedtak av NVE, som kan påklages av parter og andre med rettslig klageinteresse, hvilket i alle fall vil omfatte dem som er berørt av skyggekast, med den følge at saken utsettes ytterligere. Departementet kan imidlertid ikke se at det er noen mangler i rettslig forstand ved den godkjenningen med vilkår NVE har lagt opp til.

3.4 Saksbehandlingen

Klager stiller seg undrende til at godkjenningen av MTA ikke gjøres kjent for berørte parter. NVE opplyser at de ikke sendte kopi av vedtakene til økt effekt og godkjent revidert MTA til berørte grunneiere, fordi de vurderte at endringene og virkningene av disse, sammenlignet med tidligere vedtak i saken var svært begrensede.

Departementet tar NVEs vurdering til etterretning, men minner om at unntaket fra underretningsplikten i forvaltningsloven § 27 første ledd siste punktum er relativt snevert, og at unnlatelse av offentliggjøring av vedtak kan medføre at klagefristen begynner å løpe på et senere tidspunkt noe som kan gi betydelige utsettelse, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd. I alle tilfeller er berørte parter synspunkter og interesser nå belyst grundig gjennom klagebehandlingen.

3.5 Andre forhold

Innsynskrav

Klager har i klagen rettet krav om innsyn i diverse dokumenter og bakgrunnsdata til NVE. NVE har ved brev av 17. august 2016 oversendt klager diverse dokumentasjon, og departementet legger til grunn at det dekker de krav som er fremsatt. Dersom dette ikke er tilfelle, bes det om at eventuelle resterende innsynskrav spesifiseres og rettes til NVE.

Avfallsplassen

Klager etterlyser vurderinger av HMS-forhold for ansatte på Svåheia avfallsplass. NVE viser til at det har vært kontakt mellom Dalane Vind og ledelsen ved avfallsplassen, og at turbinplasseringen er godkjent av disse. Departementet tar dette til etterretning og skal for øvrig bemerke at HMS ved avfallsplassen syne så ligge utenfor de interesser klager representerer.

Fugl

Klager anfører at den økte turbinstørrelsen gir en mindre frihøyde mellom turbinbladene og bakken og generelt et større sveipeareal. Klager stiller spørsmål ved om dette er forenelig med hensynet til rovfuglene som trekker i området.

NVE viser til at verken konsesjonssøknaden eller konsesjonsvedtaket fastsetter hvilken turbintype som skal anvendes, og finner at det reviderte prosjektet ikke gir økt risiko for kollisjon med trekkende rovfugl, sammenlignet med det konsesjonsgitte.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering. Som det fremgår av punkt 3.1 ovenfor, angir konsesjonen angir en ramme for hva som kan bygges ut uten å spesifisere turbintype og – størrelse. Opprinnelig konsesjon var på 24 MW, nåværende på 25,2 MW. Departementet finner som NVE, at denne differansen i seg selv ikke gir noen nevneverdig økt fare for fuglekollisjoner. For øvrig ligger valg av turbin innenfor de rammene konsesjonen oppstiller, der også hensynet til fugl er vurdert.

4. KONKLUSJON

Klagene tas ikke til følge. NVEs vedtak om økt installert effekt av 5. juli 2016 og godkjenning av MTA-plan av 6. juli 2016 stadfestes med følgende tilleggsvilkår for godkjenning av MTA:

Det skal gjøres etterundersøkelser ved de mest utsatte bygningene for å avdekke om faktisk støynivå ved drift av vindkraftverket ikke overstiger verdiene langt til grunn i støyberegningene. Dersom det påvises vesentlige avvik oppad, skal det iverksettes tiltak for å bringe støyen ned til de verdiene som er lagt til grunn for godkjenning av MTA-plan.

Departementets vedtak i klagesaken kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Dalane Energi IKS
Eigersund kommune
Norges vassdrags- og energidirektorat